

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
HARDINXVELD-GIESSENDAM**

04 Zijn onfeilbaar
Woord

06 De roulerende
rekening

15 Danken!

Een deur der hoop

ds. J. Schipper, Scherpenzeel

In Hosea 2 horen we de boodschap van Gods toorn en de boodschap van Gods liefde. Sluiten die twee elkaar niet uit? Nee, ze horen bij elkaar. Een God Die niet toorn, kan ook niet liefhebben. Hij staat immers niet onverschillig ten opzichte van het doen en laten van de mensen.

► En Ik zal haar geven haar wijngaarden van daar af, en het dal van Achor tot een deur der hoop.

Hosea 2:14

Toorn en liefde staan bijeen. Goeder-tierenheid en recht sluiten elkaar niet uit. We horen het de dichter van Psalm 36 zeggen: 'Uw goedertierenheid is tot in de hemelen'. Maar ook: 'Uw gerechtigheid is als de bergen Gods'. En we zingen met Psalm 85: 'De vrede met een kus van 't recht gegroet'.

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE HARDINXVELD-GIESSENDAM

In 1840 ontstaat er in Giessendam een Kruisgemeente, die de eerste jaren wordt gediend door ds. B. Sterkenburg. In 1903 sluit deze gemeente zich aan bij de Ledeboeriaanse gemeenten en vanaf

1907 behoort zij tot de Gereformeerde Gemeenten. Nadat de plaatselijke Gereformeerde Kerk B in 1908 naar de Gereformeerde Gemeenten is overgekomen, wordt er op 20 januari 1909 een 'nieuwe' Gereformeerde Gemeente geïnstitueerd. In verband met de groei van de gemeente wordt er in 1923 achter het bestaande kerkgebouw aan de Buitendams een nieuwe kerk gebouwd. Op 6 juli 1984 neemt ds. B. Reinders de huidige Eben-Haëzerkerk in gebruik met een preek over 1 Samuël 7:12. In 1995 wordt het aantal zitplaatsen uitgebreid tot 870 en in 2002 tot 1095. In 2022 wordt het kerkgebouw gerenoveerd en verduurzaamd. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Eben-Haëzer'. Het aantal belijdende leden bedraagt 753, het aantal doopleden 696.

Zo vertoont God Zich in grote mate op het volk van Israël. Het volk heeft welvaart. Zeker! In vers 4 wordt gesproken over brood en water, wol en vlas, olie en drank. Ze hebben (zo staat in vers 7) koren, most en olie, zilver en goud. Ze hebben het alles van de Heere ontvangen. Hij is de enige Bron, ook van al de tijdelijke zegeningen. Maar het volk spreekt van *mijn* wol, *mijn* vlas, enzovoort. Als was het hun rechtmatig eigendom. En ze danken daarvoor de Baäls. Het is toch wat!

Maar nu laat de Heere hier tegenover Zijn rechtmatige 'Mijn' horen in vers 8: *Mijn* most en *Mijn* wol en *Mijn* vlas. Hij gaat al het Zijne terugnemen. Dat betekent dat Israël niets overhoudt. Dat het volk naakt en uitgeschud aan de kant van de weg staat. Dat is het eerste deel van hoofdstuk 2: Israël getuchtigd!

Begenadigd

Maar nu het tweede deel: Israël begenadigd! Dat begint met vers 13: 'Daarom'. Het hart van de Heere gaat uit naar afvallige verbondskinderen. En waar brengt de Heere hen dan? Niet meteen in de feestzaal, maar in de woestijn. Dan wordt het ontdekkende werk des Geestes waargenomen in de ziel. Wat betekent dat? Daar in die woestijn neemt de Heere alles af. Daar drogen alle bronnen uit. Zo heeft Hij ze ook gevoerd langs stervende wegen vanuit Egypte naar het land van Kanaän. Ze zullen komen met gewezen en met smekingen. Maar wat valt het dan toch wonderlijk mee, want de Heere zal tot hun hart spreken. Had u dat verwacht? Waarom doet de Heere dat? Daarom, zegt de Heere! En dat 'daarom' vindt zijn oorsprong in de eeuwige vredesgedachten van God over een van Hem afgeweken volk. Het is het wonder van Goddelijke genade! Hij vraagt naar een volk, dat Hem de rug en de nek heeft toegekeerd. En dat niet alleen in het paradijs. Nee, bij vernieuwing! Herkent u het? Want

het is niet alleen een wonder voor het volk Israël, maar toch voor al Gods kinderen?

Hij spréékt niet alleen tot hen, maar Hij gééft ook. Wat dan? Wel, Hij geeft Israël al de wijngaarden weer als het symbool van al die weldaden van dat eeuwige genadeverbond. Lees die inhoudsvolle en prachtig geformuleerde kanttekening 36 eens. Daarin lees je over de volheid van genade voor een alles missend volk. Hij geeft die wijngaarden 'van daar af'. Dus vanaf de plaats waar de mens in al z'n ellende en armoe openbaar gekomen is.

Goedertieren- heid en recht sluiten elkaar niet uit.

Dal van Achor

Wat geeft Hij nog meer? Het dal van Achor tot een deur der hoop. De Heere voert Zijn volk op de terugweg uit de woestijn van de ballingschap opnieuw door het dal van Achor. Daar houdt Hij gericht over de zonde. Maar Hij voert Zijn volk erdóór. Hij maakt dat oordeelsdal tot een deur der hoop, waardoor Israël mag binnentrekken in de erfenis. Waar vind je dat dal van Achor? Dicht bij Jericho. Op de grens van Kanaän. Door haar ligging was het dal als een deur die toegang gaf tot het land. Het lag dus bij die plaats waar voorheen het volk van Israël onder leiding van Jozua het beloofde land binnentrok op een wonderlijke wijze. De muren van Jericho zijn gevallen, nadat ze tot zeven dagen toe omringd waren geweest.

En daarna? We kennen de geschiedenis. Dan gaat het over Achan. Hij had gestolen op stiekeme wijze uit de buit van Jericho. En dat was strikt verboden. Dat behoorde de Heere toe. Zo kon dat volk niet verder. Het leger-tje van Ai was zelfs te sterk. En toen? Door het lot werd de schuldige aangewezen. Gods vinger wees hem aan. Hij werd gestenigd en verbrand in het dal van Achor, samen met de zijnen. Dat dal spreekt dus over het rechtvaardig oordeel van God.

Maar het gaat in de tekst toch over een deur der hoop? En hebben we het dan over het oordeel? Zeker! Want in plaats van het oordeel gaf de Heere nu een deur der hoop. Toen Israël verslagen was bij Ai stonden ze voor een muur. Maar na de dood van Achan was er een deur: een geopende deur! De ban is uit het leger! Nu konden ze weer verder. Er was toekomst!

Recht en genade

Is het zo ook niet in het geestelijke? Wanneer u als de schuldige wordt aangewezen, bent u de dood en de verdoemenis waardig. Dan moet u gestenigd en verbrand worden. Weggestoten van voor Gods aangezicht. Voor eeuwig! Maar nu geeft God een opening: een deur der hoop. Door de Zoon Zijner liefde. De Heere komt hen tegemoet in de benauwdheid en in de strijd, in dat dal van Achor: het dal van het gericht, maar ook een dal van de hoop. En die hoop heeft vaste grond, namelijk Jezus Christus. Hij trad in voor een vloekwaardig mens. De straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem.

Zo wordt het anker der hoop vastgemaakt in Christus, die vaste ankergrond. Dus geen vastigheid in uzelf. Nee, die ligt in Hem, Die Zijn bloed heeft gestort. Paulus roemt: 'Hij is onze Hoop!' En dan zingen zij in Hem verblijd, aan Hem gewijd, van 's HEEREN wegen! ♦

Uit:
MEER DAN OVERWINNAARS
ds. G.H. Kersten
(uitg. De Banier, 1953).

Welke door het geloof koninkrijken hebben overwonnen, gerechtigheid geoefend, de beloften verkregen...

Hebreeën 11:33

GERECHTIGHEID GEOEFEND

Abraham heeft een zoon verkregen uit een verstorvene en Izak hoopte twintig jaar lang, Jozua heeft alle vijanden verslagen, Gideon heeft overwonnen met driehonderd man, David heeft op God gewacht, wetende dat Hij machtig was te vervullen wat Hij beloofd had, ook al vervolgde Saul hem als een veldhoen op de bergen.

Wij mogen hieruit leren dat zowel het schenken als het vervullen van de belofte Gods werk is. Dit doet Hij Zijn volk verstaan, door dikwijls de vervulling van het toegezegde heil door zulke diepe wegen te doen gaan dat zij de belofte in Gods hand geven moeten. Wie die ooit op het heil in Christus leerde hopen, is niet gebracht tot dat gans onmogelijke, dat hij zich geheel verloren schatte, opdat God in zijn omkomen bewijzen zou dat Hij Die de overwinning Israëls is, niet liegen kan?

En wat voor zaak voorts ook door het geloof in de belofte werd omhelsd, zoals uit de wegen der Bijbelheiligen duidelijk blijkt, alzo is het de gedurige ervaring van al Gods kinderen dat Gods beloften door de diepste onmogelijkheden vervuld worden. Maar die vervulling wordt dan ook door het geloof verkregen. O, hopen volk van God, grijp moed. Uw ziel zal vrolijk leven. Wankel niet te zeer, wanneer grote donkerheid over uw weg komt en als machtige bestrijders uw ziel benauwen. God zal Zijn waarheid nimmer krenken. ▶

- Dat in die bange strijd het geloof zich op de Heere zou verlaten, en zich zou vastklemmen aan de Onzienlijke. Wijs de Heere op Zijn Woord, op wat Hij beloofde. Laat uw ziel door het geloof geoefend mogen worden om op Hem te wachten, Die het ook bevestigen zal dat door het geloof de beloften worden verkregen. God is getrouw, Die het ook doen zal. In al uw verdrietelijkheden moge uw oog op de Heere zijn. Er is niets zwaarder voor ons dan op God te wachten, omdat ons hart vol wantrouwen is en vol ongeduld. Nochtans wil de Heere het geloof van Zijn volk dikwijls oefenen door een lang uitstel van de beloofde zaken, om te bewijzen dat zij die op de Heere vertrouwen zijn als de berg Sion, die niet wankelt in der eeuwigheid.

UIT ZWAKHEID KRACHTEN GEKREGEN

Welke door het geloof (...) de muilen der leeuwen hebben toegestopt, de kracht des vuurs hebben uitgeblust, de scherpte des zwaards zijn ontvloden, uit zwakheid krachten hebben gekregen, in de krijg sterk geworden zijn, heirlegers der vreemden op de vlucht hebben gebracht.

Hebreeën 11:33, 34

Aan de overwinnende kracht van het geloof kent de apostel toe het verijdelen van de grootste woede der wreedste verdrukkers en vervolgers van Gods Kerk. Hun woede is zó groot dat zij bij de muilen der leeuwen vergeleken wordt. Als een verscheurend dier vallen zij met opgesperde muil op het erfdeel des Heeren aan; als de koning der dieren zijn zij in hun geweldige kracht. Gelijk een leeuw uren ver in de rondte alles beven en sidderen doet, wanneer hij de muil spert, zo verwekken de geweldhebbers der wereld vreeze en beving bij Gods arme volk.

► wordt vervolgd

Zijn onfeilbaar Woord

ds. J.M.D. de Heer, Rotterdam-IJsselmonde

Wie de krant leest, komt onder de indruk hoeveel verwarring er in verschillende kerkverbanden is. Onderwerpen als vrouw en ambt, schepping en evolutie, homoseksualiteit en gender zorgen voor een stroom van boeken en een reeks aan synodevergaderingen. Door die verwarring heen zien we een rode draad. Die ligt in de vraag hoe de Bijbel wordt gelezen. Over die vraag willen we de komende weken nadenken. Het persoonlijke element mogen we daarbij niet vergeten: **Hoe lees ik de Bijbel? Of, nog dieper: Hoe leest de Bijbel mij?**

Waar zoek ik het antwoord op de vraag hoe ik de Bijbel moet lezen? In de Bijbel zelf! Hiermee noemen we een fundamenteel punt waar in onze tijd wissels omgaan. Het maakt namelijk een groot verschil of de Bijbel bepaalt hoe ik de Bijbel moet lezen of dat bijvoorbeeld de wetenschap dat bepaalt. We komen hierop terug in het derde artikel als we stilstaan bij de zogeheten Wetenschapsbijbel die vorig jaar verscheen. Eveneens komen we op een ander spoor als onze moderne cultuur mede gaat bepalen de Bijbel te lezen. Of onze persoonlijke ervaring. Op dit punt komen we in het vierde artikel terug rond twee nieuwe boeken over het onderwerp homoseksualiteit.

Edom

Eerst staan we stil bij wat de Bijbel zegt over het lezen van de Bijbel. In Jesaja 34:16 staat: 'Zoekt in het boek des HEEREN en leest; niet één van deze zal er feilen, het een noch het ander zal men missen; want Mijn mond zelf heeft het geboden, en Zijn Geest Zelf zal ze samenbrengen'. Deze woorden staan in een aangrijpend hoofdstuk over het gericht over Edom. God spreekt de volken toe en roept hen op te luisteren (vers 1). 'Want de verbolgenheid des HEEREN is over al de heidenen, en grimmigheid over al hun heir; Hij heeft hen verbannen, Hij heeft hen ter slachting overgegeven' (vers 2). De Heere maakt in het bijzonder het

lot van het goddeloze Edom bekend, het volk dat zich steeds vijandig opstelde tegenover Israël. Straks, bij de verwoesting van Jeruzalem moedigen de Edomieten de Babyloëniërs aan om door te gaan met hun verschrikkelijke werk (Ps. 137). Tegen dit Edom is Gods zwaard vol van bloed (vers 6). Wat er dan gebeurt? De verzen 9 tot 15 geven een ontzaglijk beeld. Een allesverwoestend oordeel komt over het volk. Wat overblijft is vuur, rook, distels en wilde dieren. Juist daarop volgt vers 16. De Heere roept als het ware iedereen op om na te gaan of de verwoesting van Edom overeenkomt met Zijn Woord. Lees maar, trek het maar na en u zult merken dat alles voorzeggd is. Gods Woord zal niet feilen.

Hoe wordt Gods Woord in vers 16 genoemd? Het boek des HEEREN, dat is het boek van de drie-enige Verbonds-God. Hij is trouw aan de beloften van Zijn verbond én trouw aan de bedreigingen van Zijn verbond. Ezau, de voorvader van de Edomieten, verachtte het verbond en de verbondszegen. Zijn nageslacht ging in de voetsporen van Ezau. Het oordeel kan daarom niet uitblijven.

Onfeilbaar

In Jesaja 34:16 lezen we z'n indringend woord over de betrouwbaarheid van Gods Woord. Deze tekst leert ons, met zoveel andere teksten, dat wat God spreekt onfeilbaar is. Zijn mond heeft het geboden, Zijn almacht brengt dat Woord tot vervulling. Daarom zal Zijn Geest de wilde dieren (zie de kanttekening) samenbrengen om het oordeel Gods uit te voeren.

Eenmaal sprak Jozua tot het volk 'dat er niet één enig woord gevallen is van al die goede woorden welke de HEERE uw God over u gesproken heeft' (Joz. 23:14). Dit geldt ook van de kwade woorden die de Heere uitspreekt.

Hij is trouw aan de beloften van Zijn verbond én trouw aan de bedreigingen van Zijn verbond.

De woorden Gods zijn dus onfeilbaar. In zijn "Gereformeerde Dogmatiek" noemt ds. G.H. Kersten dit punt uitdrukkelijk als hij de inspiratie van de Bijbel omschrijft. Hij noemt de inspiratie in een volzin 'die gans bovennatuurlijke werking des

Heiligen Geestes, welke de schrijvers, beide zowel in de keuze en verdeling hunner stof, als in hun denken en uitdrukking op zulk een wijze geheel bestuurd, dat zij de openbaring Gods feilloos uitdrukten'.

Voor alle tijden

Gods Woord bevat dus Gods openbaring aan mensen. Het is Zijn boek, waarin Hij voor alle tijden en alle plaatsen Zijn wil heeft laten opschrijven. Met onze Nederlandse Geloofsbelijdenis (art. 7) belijden we dat in de Bijbel genoegzaam wordt geleerd wat we moeten geloven en hoe we moeten leven. Het is daarom niemand geoorloofd iets anders te leren, dan wat de Schrift leert. We mogen niets toedoen of afdoen van dit Woord van God. 'Daarom verwerpen wij van ganser harte al wat met deze onfeilbare regel niet overeenkomt', zo spreekt Guido de Brès de Schrift na. Voor nu nog de vraag: Lees ik zo de Bijbel? ♦

► wordt vervolgd

► Hoe lees ik de Bijbel? Of, nog dieper: Hoe leest de Bijbel mij?

De roulerende rekening

M. Jacobse, maatschappelijk werker

Nelleke van 11 jaar probeert haar rekenopdrachten te maken in de klas. Iedereen is druk bezig, maar Nelleke niet. Hoe komt dat? Ze denkt aan thuis. Vanmorgen zag ze haar moeder met een verdrietig gezicht. Zo ging ze naar school. En dat gebeurt al een poos. Wat is er met mama? Kon ze het haar maar naar de zin maken! Dat heeft ze wel geprobeerd. Enkele dagen geleden kocht ze van haar spaargeld een geurig zeepje. Met een briefje legde ze het op haar kastje. Maar moeder heeft er niets van gezegd. Zou ze boos zijn? Wat kan ik nog meer doen, piekert ze. Moeder moet weer vrolijk worden.

Zo kan het gaan in een gezin; verdriet bij de ouders dat een kind op wil lossen. Als dit een terugkerend patroon is, zie je dat kinderen zich meer en meer inzetten om mee te helpen in het gezin. Wordt het gezien en gewaardeerd door de omgeving? Dat is namelijk belangrijk. Ouders die het gedrag niet kunnen

plaatsen, zullen het misschien opvatten als overdreven of bemoeizuchtig gedrag. Waardering stelt een kind gerust, dat zij het goede heeft gedaan om mama te helpen. Maar ook het bieden van veiligheid door uit te leggen wat er speelt, en dat mama het zelf gaat oplossen, is heel belangrijk!

Negatieve ervaringen

Het kind dat volwassen wordt met negatieve ervaringen zal in het opvoeden van eigen kinderen juist het tegendeel nastreven. 'Mijn kinderen hoeven niet voor mij te zorgen. Ik zal het anders doen dan mijn ouders'. Toch kan juist de geschiedenis zich herhalen op een andere manier. Want haar kinderen hoeven zich niet in te zetten voor haar. Zij is de sterke moeder. 'Nee hoor, je hoeft me niet te helpen, ga jij maar lekker spelen. Blijf jij maar fijn een poos kind'. En moeder en vader zoeken het beste voor hun kinderen, toch? Voor een kind kan het fijn zijn om niet te hoeven zorgen. Maar tegelijkertijd willen ze ook graag meedoen en meetellen. 'Ben ik nog nodig, doe ik er toe? Ik ga wel m'n eigen gang!' Het kan een terechte vraag en reactie zijn van hen. Zo blijft het zorgen voor ouders een thema: of te veel moeten zorgen, of te weinig mogen zorgen. En dit patroon kan zich generaties lang herhalen.

In vaktermen heet dit een roulerende rekening. Moeite en onrecht worden doorgegeven aan anderen. In deze situatie zijn dat kinderen. Het kunnen ook vrienden, echtgenoten zijn bij wie dit neergelegd wordt. 'Ja zeg, ik doe zo m'n best voor jou en je ziet het niet eens! Niet eens een bedankje! Waar doe ik dit voor? Dit had ik niet van jou verwacht, zeg! Ik dacht dat we vrienden waren!'

Hulp bieden

Moet dat zo blijven? Dat hoeft niet. Als volwassenen maar de verantwoordelijkheid nemen voor eigen moeite, pijn en verdriet. Zo kan de 'rekening' voldaan worden en die negatieve ontwikkeling gestopt worden. In zulke situaties wil een organisatie als stichting De Vluchtheuvel hulp bieden. Het onder ogen zien van een patroon geeft hoop op verandering. Misschien ben jij degene die het negatieve patroon kunt stoppen en je nageslacht (in dit opzicht) een andere toekomst kunt geven! ♦

Reacties: mcjacobse@stichtingdevluchtheuvel.nl

Vorbereidend werk

ds. G. Clements, Gouda

Een dag voor de promotie van ds. H. Brons op Hellenbroek promoveerde H. Koopman op 'het voorbereidend werk'.

De onderzoeksvraag die hij stelde, is of het 'vorbereidend werk', zoals berouw en schuldbesef, vóór of ná de wedergeboorte plaatsvindt.

Wij gaan op deze discussie verder niet in. Duidelijk is in ieder geval dat de Bijbel leert dat berouw hoort bij de wedergeboorte. 'De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn' (1 Kor. 2:14).

Belangwekkender is voor ons de vraag die twee hooggeleerde opponenten stelden aan dr. Koopman waarom hij zo weinig aandacht had geschonken aan de Bijbelse gegevens. Een actuele vraag, ook voor ons! Wat zegt de Bijbel over berouw, wedergeboorte en geloof?

Berouw en geloof

Op de Pinksterdag werden drieduizend zielen tot God bekeerd. Deze drieduizend stonden niet ineens in het volle geloof, maar er ging verslagenheid en berouw aan vooraf. Deze wijze van bekering is een blijvend patroon in het boek Handelingen. Berouw en schuldbesef wordt in het Nieuwe Testament vaak aangeduid met het woord 'bekering'. 'Bekeert u en geloof het Evangelie' (Mark. 1:15) Het Griekse 'metanoia' (bekering) kenmerkt zich door schuldbelijdenis, smeekgebed om vergeving, verlaten van de zondeweg en wederkeer tot God.

De Zaligmaker heeft de onwederstandelijke kracht van bekering treffend uitgetekend in de gelijkenis van de verloren zoon. Zijn bekering begon niet met het geloof dat hij welkom was bij zijn vader, maar juist met verslagenheid. 'Ik heb gezondigd... en ben

niet meer waardig uw zoon genaamd te worden' (Luk. 15:21).

We zien deze orde van 'bekering/berouw en geloof' vele malen terugkomen. De moordenaar aan het kruis beleed eerst: 'Want wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan hebben' (Luk. 23:41). Daarna mocht hij door het geloof Christus volgen naar het Paradijs. De Samaritaanse vrouw riep uit: 'Komt, ziet een Mens Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb'. Daarna sprak zij door het geloof: 'Is Deze niet de Christus?' (Joh. 4:29) Saulus van Tarsen was door schuldbesef getroffen en verslagen en 'at niet en dronk niet' (Hand. 9:9). Daarna behaagde het Gode Zijn Zoon in hem te openbaren (Gal. 1:15, 16).

Uit al deze voorbeelden blijkt duidelijk dat de Heilige Geest door het oprechte berouw plaatsmaakt voor Christus. In die weg wordt een zondaar niet steeds bekeerder en vromer met zijn kenmerken. Juist het tegendeel. In de Bergrede heeft Christus gepredikt dat Hij armen genade bewijst. 'Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen' (Matth. 5:3).

De gereformeerde vaders

De gereformeerde vaders hebben deze Bijbelse lijn vastgehouden in hun prediking. Luther schrijft in zijn Verklaring van de Brief aan de Galaten: 'Waartoe is die vernedering, verbreking en verbrijzeling nuttig, door de wet? Hiertoe is zij dienstig, opdat de toegang der genade voor

ons opensta'. Calvijn schrijft: 'Want hij is bedrogen, die zich laat voorstaan dat hij bekwaam is om deze genade te genieten, zo hij niet eerst alle hoogheid des harten heeft afgelegd' (Inst. III.12). De Westminster Confessie spreekt over berouw als 'zeer noodzakelijk'. 'Niemand mag zonder berouw vergeving verwachten' (Westminster Confessie, par. 15). Comrie schrijft: 'De Geest legt de zonde als een last op de ziel en geeft een allerpijnlijkst gevoel van smart over de zonde' ('Eigenschappen', Rom. 5:1) Verder schrijft Comrie: 'Zulks is noodzakelijk om de zondaar een zieke te maken voor de grote Medicijnmeester Christus'.

Uit dit korte overzicht blijkt dat het oprechte berouw een voorbereidend werk is tot het geloof in Christus. Droefheid naar God, smart over de zonde, honger en dorst naar de gerechtigheid, komen niet uit de dode zondaar op, maar zijn vruchten van Gods verkiezende liefde (DL I.12). Zij zijn bemoedigend maar kunnen het fundament van de zaligheid niet zijn. Er is maar één houdbaar fundament: 'Die in den Zoon geloof, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem' (Joh. 3:36). ♦

De Heilige Oorlog

John Bunyan

uitg. De Banier; 433 blz., € 27,95

De boeken van Bunyan hebben onder ons geen aanbeveling nodig. Toch wil ik deze uitgave van "De Heilige Oorlog" van harte aanbevelen. Er zijn meerdere uitgaven van dit werk van Bunyan verschenen, maar ik moet eerlijk zeggen dat deze uitgave, die als twaalfde deel verschijnt in de reeks van Puriteinse Klassieken, eruit springt. Dat komt met name door de goede leesbaarheid van de vertaling. De vertaalster, Thera Tanis-Baars, verdient een compliment.

Evenals in andere delen in deze reeks gaat er een inleiding vooraf aan het eigenlijke boek. Prof. dr. A. Baars geeft een mooie en verduidelijkende toelichting op 'De allegorie van de belegerde stad'. Daarin geeft hij uitleg over de verhaallijn, de complexiteit, de historische achtergrond, de voornaamste personages en de boodschap van het boek.

Van harte ben ik het met de inleider eens als hij stelt dat het een rijk boek is. De geestelijke inhoud is onderwijzend en vertroostend. De hoofdlijn beschrijft de strijd die Prins Immanuël moet leveren om stad Mensziel te behouden. Of anders gezegd, het gaat over de weg van een zondaar (Mensziel) die tot bekering komt en welke strijd hij moet voeren om te volharden in het geloof.

Bunyan vertelt op een overtuigende en meeslepde manier het verhaal waarin

het de lezer steeds meer duidelijk wordt wat de strijd om stad Mensziel inhoudt. Net als in "De Christenreis" maakt Bunyan gebruik van personificatie. Stad Mensziel staat symbool voor de mens, die door de duivelse listen van Diabolos wordt verleid en afvalt van God, Koning Shaddai. Wat een strijd moet er gevoerd worden om de onbekeerlijke en onwillige stad Mensziel in te nemen. In heel de geschiedenis die het boek beschrijft, schittert de uitnemendheid van Prins Immanuël in Zijn eeuwige liefde en trouw ten opzichte van de stad Mensziel. De sleutel om de allegorie te begrijpen, is de Bijbel zelf. Ook Bunyans eigen ervaring klinkt door in de beschrijving van de strijd van het geloof in wegen van beproeving en aanvechting. Hij zegt zelf: "t Verhaal kwam uit mijn hart, het rees toen naar mijn hoofd, van daaruit kwam het naar mijn vingers toegestroomd. Het vloeide uit mijn pen, ik kwam terstond op dreef, het kwam op het papier waarop ik het toen schreef".

Deze uitgave bevat ook de kanttekeningen uit de oorspronkelijke uitgave. Die helpen de lezer om de indringende boodschap van "De Heilige Oorlog" te verstaan. Verder zijn er door inleider en vertaler waar nodig verhelderende voetnoten aangebracht.

"De Heilige Oorlog" verscheen voor het eerst in 1682, maar is blijvend actueel omdat de beschreven oorlog eigen is aan het genadewerk van God. Dit is geen oorlog in de zin zoals andere godsdiensten die kennen, maar een geestelijke oorlog waarin God door genade een verloren zondaar terugwint voor Zichzelf.

ds. W. Harinck, Utrecht

Doe uzelf geen kwaad

John Macdonald

uitg. Den Hertog; 92 blz.; € 14,50.

Naar aanleiding van de cholera die veel levens kostte heeft John Macdonald (1779-1849) een preek gehouden over Handelingen 16:28. Deze, voor het eerst in het Nederlands vertaalde preek gaat in op de vraag hoe we ons in lichamelijk en vooral in geestelijk opzicht moeten gedragen in tijden van een epidemie.

De Bank die nooit failliet kan gaan

H.J. van Ewijk

uitg. Om Sions Wil; 318 blz.; € 21,95.

Biografie over het leven van Georg Müller (1805-1898). In zijn eertijds was hij een man die loog, stal en bedroog, terwijl hij theologie studeerde. Toen de Heere hem stilzette, ging hij naar Engeland om te dienen onder de Joden. Hij trouwde met Mary Groves en vele weeskinderen werden aan hun hoede toevertrouwd. Vaak zat hij om geld verlegen maar dan ging Müller op de knieën om te vragen bij de Bank die nooit failliet kan gaan.

Kerknieuws

VERSLAG VERGADERING PS ZUID 20 APRIL EN 27 JUNI 2023

Op 20 april opende ds. M. Blok als predikant van de roepende kerk de vergadering op de gebruikelijke wijze in de vergaderzaal van de Sionkerk te Goes. Nadat aan de hand van de lastbrieven de wettigheid van de vergadering is vastgesteld, wordt het moderamen na verkiezing als volgt samengesteld: ds. S. Maljaars, preses; ds. G.J.N. Moens, assessor-preses; ds. A.P. Baaijens, scriba; ouderling P. van Vijven, assessor-scriba; ouderling M. de Geus, quaestor.

Nadat de deputaten artikel 48 DKO namens de andere particuliere synodi de groeten hebben overgebracht, worden onder meer de volgende agendapunten behandeld:

De voorzitter van de Commissie van Advies van Cedrah, ouderling A.J. van der Maas, vestigt de aandacht op enkele punten uit het jaarbericht 2022:

- De voortdurende aandacht voor de identiteit. Twee punten worden nader toegelicht:
 1. Het programma toerusting identiteit 2021-2024. Trainingen worden verzorgd door mensen uit onze kring met een bepaalde deskundigheid; voor bijeenkomsten rond onderwerpen die de identiteit betreffen, worden regelmatig predikanten uitgenodigd.

2. Het benoemingsbeleid in relatie tot de identiteit. Niet altijd kunnen medewerkers worden benoemd die (doop)lid zijn van een van de kerken die in het Identiteitsprofiel worden genoemd.

- De nieuwe huisvesting in Vlaardingen is opgeleverd en de bouw van de Marnix Staete in Goes is in volle gang.

De voorzitter van de Stichting Hulpverlening in de PS Zuid, ds. J. de Kok, geeft een toelichting op het rapport over 2022 en vestigt de aandacht op de jaarlijkse bijeenkomst met de ambtsdragers op donderdag 7 september 2023.

De heer Van Veldhuisen dankt de synode en het bestuur van de Stichting voor het vertrouwen dat hij de achterliggende 25 jaar heeft gekregen. Hij benadrukt dat de zorg in transitie is. Als gevolg daarvan worden mensen steeds minder vaak in een instelling opgenomen en moeten dus thuis worden bezocht. Alleen in crisissituaties vindt opname in een instelling plaats.

Ook in het bericht van Eleos wordt de aandacht gevestigd op de transitie in de zorg, die zichtbaar wordt in de zogenaamde extramuralisering.

De synode gaat akkoord met het financieel verslag over 2022, de begroting voor 2023 en de gevraagde bijdrage voor 2023 van € 4,60 per lid en dooplid.

Ten gevolge van het vertrek van

verschillende predikanten uit de PS Zuid wordt het overzicht van deputaten artikel 48 en artikel 49 DKO aangepast. Het wordt in het Kerkelijk Jaarboek 2023 opgenomen.

De classis Goes heeft gevraagd om behandeling van een appelschrift. Het rapport betreffende dit appelschrift is op 27 juni 2023 in een voortgezette vergadering behandeld.

De gemeente Kapelle-Biezeling wordt aangewezen om voor 11 april 2024 de vergadering van de PS samen te roepen. Op 10 april wordt de bidstond gehouden in het kerkgebouw te Kapelle-Biezeling. In deze dienst zal ds. S. Maljaars, preses van deze vergadering, voorgaan. De vergadering van de synode wordt gehouden te Goes. Op verzoek van de preses heeft ds. Moens zowel op 20 april als op 27 juni op de gebruikelijke wijze geëindigd, waarna de preses de vergadering heeft gesloten.

P. van Vijven, assessor-scriba

WIJZIGINGEN KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 39 en 302: het nieuwe adres van ds. G. Pater is: 1e Tieflaarsestraat 18, 4182 PC Neerijnen; tel. 0418-745667.

Blz. 42: Het vermelde telefoonnummer van ds. J.B. Zippro is niet correct. Het moet zijn: 079-7851072. Op bladzijde 316, bij Zoetermeer, staat wel het juiste nummer.

Berichten

EEN THUIS VOOR JONGEREN

De Werkgroep Jeugdhulp van het deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg van de Gereformeerde Gemeenten heeft een nieuwe website ontwikkeld: www.christelijkeopvangjeugd.nl In de gebroken werkelijkheid kan een situatie ontstaan waarbij een kind of jongere tijdelijk niet thuis kan opgroeien. Kinderen

en jongeren met een christelijke achtergrond moeten dan wel de mogelijkheid houden om op te groeien in een christelijk leefklimaat. Deze website maakt zichtbaar welke mogelijkheden er dan zijn.

In 2021 is onderzoek gedaan naar de vraag hoeveel kinderen en jongeren een (woon)plek kunnen vinden met professionele ondersteuning én een

christelijk leefklimaat. Toen bleek dat niet inzichtelijk is welke mogelijkheden er zijn. Het doel van de website is om beter bekend te maken welke ondersteuningsmogelijkheden er in zulke gevallen zijn. We richten ons op organisaties, ouders, ambtsdragers, het onderwijs of andere belanghebbenden. Heeft u vragen? Neem contact op via info@christelijkeopvangjeugd.nl

KOERS VRAAGT STAFLEDEN

De eerste vakanties zijn begonnen. Helaas zijn nog niet alle Koers-kampen klaar om jongeren te verwelkomen. Voor vier vakanties zijn we nog dringend op zoek naar ervaren stafleden. Het gaat om: Ommen (1 man), Stoutenburg (2 mannen óf 1 man en 1 vrouw), Ditzum (1 man), Stoutenburg (3 mannen óf 2 mannen en 1 vrouw). Ben of ken jij iemand die zich graag inzet voor jongeren, een weekje gratis vakantie wel ziet zitten én ervaring heeft met het leiden van (Koers)vakanties? Meld je dan zo spoedig mogelijk aan op jbgg.nl/koers

ZINGEN OP WALCHEREN

Ten behoeve van de vakantiegan- gers op Walcheren worden weer de zomerzangavonden 'Samen zingen op

Walcheren' gehouden. We zingen uit de bundel "Psalmen, geestelijke en vaderlandse liederen". De avonden worden gehouden op zaterdag 22 juli en zaterdag 5 augustus in de Odulphuskerk te Meliskerke, op zaterdag 29 juli en op woensdag 9 augustus in de Dorpskerk te Aagtekerke. Toegang vrij, aanvang 20.00 uur. De collecten zijn bestemd voor de evangelisatiepost te Merksem en de Stichting Winst uit verlies. Meer informatie: www.omnis-cantare.nl

PSALMENWEEK IN ELBURG

Deze maand is het 250 jaar geleden dat de psalmberijming van 1773 in gebruik werd genomen. Daarom wordt in de week van maandag 17 juli tot en met zaterdag 22 juli in Elburg een Psalmenweek georganiseerd, met

onder meer orgelbespelingen, een psalmzangavond en lezingen over de Psalmen. Voor de lezingen dient men zich vooraf aan te melden via jh.rozendaal@planet.nl Voor meer informatie over het weekprogramma: Maarten Seijbel, tel. 0525-681486 of e-mail m.seijbel.1@kpnmail.nl

FIETSTOCHT DE OASE

Op dinsdag 18 juli is er een fietstocht door de kop van het eiland Goeree-Overflakkee. De opbrengst is voor het diaconaal gastenhuis de Oase in Ouddorp. Start rond 18.30 uur bij Kwekerij Klepper, Oude-landseweg 27 in Ouddorp. Kosten € 3.- p.p., max. € 12.50 per gezin. Zie www.diaconaalgastenhuisdeoase.nl

Kerkdiensten

ZONDAG 16 JULI 2023

Aagtekerke 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; **Alblasserdam** 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Alphen aan den Rijn** 15.00 uur stud. J. Janse; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 10.00 en 15.00 uur stud. J. Kroon; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 17.00 uur ds. R. Kattenberg; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur stud. J. Janse; **Berkenwoude** 15.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Bodegraven** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Borssele** 14.00 uur ds. L. van der Kuijl en 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 15.30 uur ds. C. Sonneveld; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 en 19.00 uur kand. J.J. Hoogerbrug; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Den Haag-Scheveningen** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Den Helder** 17.00 uur (Belijdenisdienst) ds. G. Heijkamp; **Deventer** 14.30 uur ds. S.W. Janse; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds.

K. Boeder; **Doetinchem** 15.00 uur ds. J. Beens; **Dordrecht** 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Enkhuizen** 9.30 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 10.00 uur ds. J. Schipper en 17.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Enter** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Ermelo** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Goes** 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Gorinchem** 15.30 uur stud. R.T. Michielse; **Goudswaard** 10.00 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; **Haamstede** 10.00 en 18.30 uur ds. M. Karens; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur stud. R.T. Michielse; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 14.30 uur stud. W. de Jong; **Hoofddorp** 18.00 uur stud. J. Kroon; **Houten** 15.30 uur ds. A. Schreuder; **Kampen** 9.30 uur ds. D.W. Tuinier en 15.30 uur kand. A.E. Brijder; **Katwijk aan Zee** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Kootwijkerbroek** (locatie: Verlengde Parallelweg te Barneveld) 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 10.00 uur ds. C. Harinck en 16.00 uur ds. M. Karens; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 15.00 uur ds. J.M.D. de

Heer; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 15.00 uur ds. G. van Manen; **Marknesse** 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; **Meliskerke** 14.30 uur ds. S. Maljaars; **Melissant** 15.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Boersma en 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 10.00 en 15.30 uur ds. W. Silfhout; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 18.30 uur ds. C. Harinck; **Nieuwe-Tonge** 10.00 en 17.00 uur kand. J.M. Evers; **Nieuwer Ter Aa** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Oosterland** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Ouddorp** 15.00 uur kand. J.J. Hoogerbrug; **Oude-Tonge** 15.30 uur ds. M. Blok; **Oudemirdum** 9.30 uur kand. A.E. Brijder en 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Poederloijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Puttershoek** 15.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **Rhenen**

10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 14.30 uur ds. W.A. Zondag; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rotterdam-Alexanderpolder** 18.30 uur ds. M. Joosse;

Rotterdam-Centrum 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 14.30 uur kand. J.M. Evers; **Soest** 9.30 uur ds. W.A. Zondag en 19.00 uur ds. W. Visscher; **Spijkenisse** 15.00 uur (H.D.) ds. H. Brons; **Sprang-Capelle** 15.30 uur ds. G. Pater; **Stolwijk** 19.00 uur ds. W. Harinck; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Tholen** 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingenveld** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Vlissingen** 9.30 en 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 15.30 uur ds. A.A. Brugge; **Werkendam** 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 9.30, 14.00 en 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Wierden** (locatie: Albardastraat 14 te Aadorp) 14.00 en 18.30 uur ds. J. Schipper; **Woerden** 19.00 uur ds. B. Labee; **Wolphaartsdijk** 9.30 en 18.30 uur stud. W. de Jong en 14.30 uur ds. M. Boersma; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 18 JULI 2023

Borssele 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Drachten** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Hardinxveld-Giessendam** 19.30 uur kand. J.J. Hoogerbrug; **Meliskerke** 19.30 uur ds. M. Joosse; **Oosterland** 19.30 uur ds. J. de Kok; **Oostvoorne** 19.30 uur ds. A.P. Baaijens.

WOENSDAG 19 JULI 2023

Aagtekerke 19.30 uur (voor de zending) ds. P.C. Vlot; **Aalst** 19.30 uur ds. G.P. van

Nieuw Amerongen; **Benthuizen** 19.30 uur ds. J.J. Tanis; **Berkenwoude** 19.30 uur ds. G. Hoogerland; **Doetinchem** 19.30 uur ds. P.D. den Haan; **Elspeet** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Ermelo** 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Hoedekenskerke** 19.30 uur ds. K. Boeder; **Katwijk aan Zee** 19.30 uur ds. G. Beens; **Meeuwen** 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Middelburg-Centrum** 19.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Mijdrecht** 19.30 uur ds. A.J. de Waard; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. A. Schreuder; **Nunspeet** 19.30 uur ds. A.A. Brugge; **Ooltgensplaat** 19.30 uur ds. F. Mulder; **Oosterend (Texel)** 19.00 uur ds. D. de Wit; **Oudemirdum** 19.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Stolwijk** 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Wageningen** 19.30 uur ds. S. Maljaars; **Wierden** (locatie: Albardastraat 14 te Aadorp) 19.30 uur ds. J. van Laar; **Wolphaartsdijk** 19.30 uur ds. C. Hogchem; **Zwolle** 19.30 uur stud. J. Kroon.

DONDERDAG 20 JULI 2023

Alblasserdam 19.30 uur ds. M. Joosse; **Brakel** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Capelle aan den IJssel-West** 19.45 uur ds. G.J.N. Moens; **Kootwijkerbroek** (locatie: Verlengde Parallelweg te

Barneveld) 19.30 uur ds. G. Beens; **Lisse** 19.45 uur ds. G.J. Baan; **Ouddorp** 19.30 uur ds. C. van Krimpen; **Sprang-Capelle** 19.30 uur ds. J. van Laar; **Veenendaal** 14.30 uur (huw.bev.) ds. B. Labee.

VRIJDAG 21 JULI 2023

Oosterland 15.30 uur (huw.bev.) ds. G.J.N. Moens; **Tholen** 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 14.00 uur (huw. bev.) ds. A.A. Brugge.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 16 JULI 2023

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 9.30 uur evang. J. Krijgsman; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36-b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur (Bijbeluur) evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Kootwijkerbroek geeft met droefheid kennis dat de Heere heeft weggenomen hun oud-ambtsbroeder

H. Haasjes

in de leeftijd van 94 jaar.

Hij heeft de gemeente mogen dienen vanaf 1961 tot 1968 als diaken en in 1968 enige tijd als ouderling.

De Heere sterke en ondersteune de bedroefde weduwe met haar kinderen, klein- en achterkleinkinderen en verdere familie in dit grote verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad,
Ds. G. Beens, preses
M. Schouten, scriba

Kootwijkerbroek, 3 juli 2023

STICHTING
GEREFORMEERD
ERFGOED

SCHRIJF IN UW AGENDA!

D.V. VRIJDAG 29 SEPTEMBER, 19.30 UUR
GROTE OF SINT-MAARTENSKERK ZALTBOMMEL

HET LIED
DER LIEDEREN

THEMA-AVOND MET SAMENZANG

N.A.V. DE HERUITGAVE VAN
HET HOOGLIED VAN SALOMO
VAN DS. A. HELLENBROEK

SAMENZANG O.L.V. PIETER HEYKOOP

SPREKERS:
DRS. R. BISSCHOP
DS. H. BRONS
DS. A. SCHOT

JONG EN OUD IS VAN HARTE WELKOM!

De nieuwste collectie PVC vloeren thuis bekijken? Bel ons voor een afspraak.
06-19557166 | Info@devloerenkoning.nl

D.v. heel augustus 3e tweedehands boek gratis*, in de winkel en online.
Wesselseweg 178-2, Kootwijkerbroek.
www.deboekenkamer.nl

Vervoersvrijwilligers gezocht

Beste heer/mevrouw,

Bij mijn werk op **Groot Middendorp** in **Kootwijkerbroek** heb ik het goed naar mijn zin. Vanaf de zomervakantie zijn we nog **dringend op zoek** zijn naar mensen die ons aan het begin van de dag **thuis op zouden willen halen en/of ons 's middags weer thuis willen brengen**. Weet dat het gezellig is, bij ons in de bus!

Heeft u tijd of weet u iemand? Bij belangstelling kunt u bellen met Andrea op 06-31057678 of een e-mail sturen naar andrea.vanveen@grootmiddendorp.nl

Tot ziens op Groot Middendorp!

Agrarische Ondernemers gezocht
Altijd al boer willen worden, maar tot op heden geen mogelijkheden? Dan is hier wellicht een unieke kans om een eigen bedrijf te beginnen. Voor goed lopend bedrijf met melkschapen op Walcheren (Zld) zoeken we een jong, gedreven en enthousiast echtpaar die onze melkschapentak incl. zuivelbereiding voort wil zetten. Huur van het onroerend goed, dus maar klein startkapitaal nodig. Going concern, dwz. incl. afzet, voorraden, dieren enz. Bereid zijn "samen" te werken met jong stel die de boerderijwinkel en camping runnen. Veel opties bespreekbaar! Voor meer info bel: 06 23072107 en zie www.mariekerke.nl

Elspeet, woonboerderij
op mooie rustige locatie. Nog vrij vanaf 12 aug. Interesse? 06 51809649.

MOLENAAR WITGOED zoekt een **MONTEUR van huishoudelijke apparaten in de regio Dordrecht en Alblasserdam**. Ben je klantvriendelijk en wil je graag werken in een leuk en gezellig team? Ben je handig en in staat om storingen aan wasautomaat, droger of koelkast te verhelpen of dit te leren van een ervaren collega? Neem dan contact op met dhr. J. Verheij, tel. 078-6311044 (zaak), 0628777276 (app) of stuur een mail naar molenaaralblasserdam@witgoedsspecialist.nl

'Specialist in vloertegels, wandtegels en PVC vloeren'

Energieweg 8c | 4231 DJ Meerkerk | 0183 - 35 42 25 | kroonvloereninsteen.nl

KROON
VLOEREN IN STEEN

PROBLEMEN MET VERSLAVING?

Wacht niet langer!
Er is hulp!

Voor jou en jouw naaste(n).
Met oog en hart voor identiteit.

085 - 0601964 www.addisa.nl

Woonruimte gezocht voor jonge vrouw, 18 jaar, werkt in de zorg, in **omgeving Ridderkerk**. 06-25240069

Zoekt u een mediator
of
organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
Johannus Monarke Content Domus Viscount Mixtuur
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavar)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

DE APP MET DUIZENDEN CHRISTELIJKE MUZIEK- EN VERTELC'D'S

**Makkelijker
dan een
cd-speler**

FamilyStream

Luister
nu gratis
1 maand
mee!

www.familystream.com

Waardenvolle
zorg

We hebben vacatures!

Neem voor meer informatie contact op met Margje via 06 11 60 08 93 of Vrouwje via 06 37 18 24 44 of kijk op werkenbijadullam.nl.

Kom werken op Baernehof!

We bieden een uitdagende werkplek voor:

Persoonlijk Begeleiders ASS

(Assistent) Woonbegeleiders ASS

Bekijk de vacatures op welcura.nl of neem contact op met Geertrui Boot-van Laar **06-23089023** of info@welcura.nl

Per medio 2023 start Welcura met begeleiding op Baernehof in Barendrecht!

Bekijk onze begeleidingsmogelijkheden op welcura.nl of neem contact op met Margriet Dekkers-Verkuil via **06 23 08 46 63** of gmdekkers@welcura.nl.

Korting
op ticket!?
Gebruik code
ZF2023B

19 T/M 22 JULI | KASTEEL GROENEVELD BAARN
TERDEGEZOMERFAIR.NL

Vacature

VENNOTABELE FISCALIST

Van Lienden & Kooistra

accountants en adviseurs voor familiebedrijven

vlkadviseurs.nl

Barneveld | Rhenen

VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR

AAN HUIS

☎ 06 - 36 29 43 14

🌐 wiltraamdecoratie.nl

Te huur dec '23 voor 2 jaar **woning** met 5 slaapk./143m2 in 's-Gravenpolder. Evt. gemeubileerd. 06 288 927 44

Te huur in Ochten:
Woonruimte 100 m2 landelijk gelegen. Max. 2 personen. Info: 06 29 044 340

Zelfst. woonruimte gevraagd in Oud-Beijerland, max. € 800,- p.m. Tel. 06-53777457

Aloë Vera Plus (NeoLife): om rustiger te slapen - heeft een maagversterkende invloed - bevordert de spijsvertering. Juli-aanb. | Kommie: 0634826766 www.naturalhealthproducts.nl

Gids naar de hemel, Octavius Winslow!
Nieuw in bkh voor € 19,95, na 1 aug. € 24,95! Ook op Terdegezomerfair bij De Ramshoorn, www.ramshoorn.nl of 0622780238

Rouw, eenzaam, beperking, eenverdiener of armoede? Stichting kleinsteun.nl 06-34180256. Tevens gezocht: **(jonge) maatjes, gastadressen en donateurs!**

Ondernemers opgelet!

Te koop: unieke, vrijstaande woning met bedrijfsloods met vele gebruiksmogelijkheden. Centraal gelegen in Ridderkerk. Gerenoveerd, geïsoleerd, energielabel C. Zie Funda Willemstraat 182a +b.

buitenpraktijk Mark.

Buiten is er ruimte.
Ruimte voor gesprek, ruimte voor jou.

Psychosociaal therapeut
mark@buitenpraktijkmark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
buitenpraktijkmark.nl

Terlouw Parket Ede, voor het leveren, leggen en renoveren van **houten vloeren**. Bel Kees Terlouw op 06-24241402 of mail naar info@terlouwparket.nl

- ✓ AMBTSKLEDING
- ✓ KOORKLEDING
- ✓ ROUWKLEDING
- ✓ HERENKLEDING
- ✓ MAATKOSTUUM
- ✓ BRUIDEGOMKLEDING

Klamar's
FASHION BY ROBBERT

's-Gravenstraat 63
's-Gravenpolder
06-14531528

Voor openingstijden en mogelijkheden voor een privé-afspraak, zie www.klamarsfashion.nl

Wij zijn van 21 juli tot 5 augustus gesloten i.v.m. zomervakantie.

Tentenmakers

Geroepen om te gaan?
Via het project Woestijnleven worden veldwerkers uitgezonden (ook wel aangeduid als tentenmakers) om in woord en daad als christenen te leven in landen waar geen openlijke kerk mag bestaan.

Meer informatie: secretariaat@stichting-ismael.nl

Ze zijn er helaas: landen waar 2.000 jaar na de komst van Christus nog altijd géén kerk is. Vooral voor sommige delen van de moslimwereld geldt dat. Hoe lang zal die situatie nog duren? Het is ons diepe verlangen dat hierin verandering komt.

Ga voor meer informatie over dit project naar www.stichting-ismael.nl/projecten/woestijnleven

Ismaël
Hoop voor het Midden-Oosten

de SAAMBINDER Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop drukkerij

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober) voor het buitenland*: € 150,00 per jaar * afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Danken!

Het is goed om aan het eind van het schooljaar eens terug te kijken op het afgelopen jaar. Hoe was dit schooljaar voor jou?

Mocht je elke dag uit de Bijbel horen vertellen? Had je elke dag eten en drinken mee naar school? Mocht je in vrijheid naar school gaan? Mocht je elke dag nieuwe dingen leren? Mocht je gezond blijven? Mag je overgaan? Wat zijn dat veel zegeningen! Ben je blij met deze zegeningen? Wil je graag dat het na de vakantie weer zo verder gaat? Ik hoop het voor je, maar weet je, er is veel meer te krijgen dan deze zegeningen.

Je kent vast wel het Bijbelverhaal van de tien melaatse mannen. Zij riepen tot de Heere: 'Meester, ontferm U onzer!' Ze mochten niet dicht bij Jezus komen, want ze waren onrein. Jezus antwoordde deze melaatse mannen: 'Gaat heen en vertoon uzelf aan de priesters!' En ze deden wat de Heere zei. Ze gingen naar de tempel en onderweg werden ze alle tien beter.

Wat een wonder, wat een zegen! Maar dan.... Toen ze zagen dat ze genezen waren, gingen ze niet allemaal terug om de Heere te danken voor hun genezing. Nee, er ging maar één terug. Die ene man riep niet meer 'Onrein, onrein!' Nee, met grote stem loofde hij de Heere. Hij kwam nu wel dicht bij de Heere. Hij viel op zijn aangezicht, voor Zijn voeten, Hem dankende! De Heere zei tot deze ene man: 'Sta op en ga heen; uw geloof heeft u behouden'.

Dat geloof was een nog veel groter wonder en grotere zegen dan zijn genezing. Dat geloof, die grootste zegen, kun jij ook krijgen. Roep maar: 'Meester, ontferm U over mij!' Van harte een gezegende vakantie toegewenst! ♦

Leestip: Lukas 17:11-19

Zingen: Psalm 103:1

M. Snellen-Nijnsink, Veenendaal

Uit:

Het levenslied van Robert

Steeds dieper wordt Robert overtuigd van zijn zondenkwaal. 'Tegen U, U alleen heb ik gezondigd en gedaan wat kwaad was in Uw oog', bidt hij telkens weer.

Steeds meer laat de Heere hem zien hoeveel kwaad er in zijn hart woont. Het liefst zit hij op zijn kamer met het uitzicht over de baai en de heuvels. Zus Elisa komt vaak een praatje bij hem maken. Nu broer William naar India is vertrokken, zijn ze als enige kinderen in het gezin overgebleven. Ze trekken steeds meer met elkaar op. 'Vader houdt ook een dagboek bij', vertelt Elisa. 'Onze ouders zijn veel huiselijker geworden sinds David is gestorven. Als ze uitgaan, is het vaak voor een wandeling'.

Robert knikt nadenkend. 'Er is zoveel veranderd. Ik wilde vanavond een verjaardagslied voor vader maken, maar ik kreeg zo'n heimwee naar David dat het niet lukte'. Elisa knikt begrijpend. 'Zeg Robert, iets anders. Jij kent Constance Bullen toch?'

'Heel goed. Ze vroeg een poosje geleden of ik een gedicht voor haar wilde maken'.

'Echt?' Elisa zwijgt even en zegt dan zacht.

'Dat wordt vast een moeilijk gedicht. Ze heeft haar ouders verlaten en is de wereld ingetrokken. Ze wil niets meer met de kerk te maken hebben en haar eigen keuzes maken'.

Robert kan er 's avonds niet van in slaap komen. Moet hij nu nog een vers maken voor haar in de wirwar van zijn gedachten? Het is middernacht als hij zijn ganzenveer grijpt.

*Zij koos voor de wereld
Die geen zaligheid bood
Zij koos voor de wereld
En de eeuwige dood.
Zij koos voor de wereld
Met haar leugenvermaak
Zij koos voor de wereld
Boven 's hemelse zaak.*

vervolgverhaal | M.H. Karels-Meeuse - uitg. Den Hertog

Vraag en antwoord

door
ds. **Labee**

Kruis en oordeel

Door de kruisdood van Christus is de wereld veroordeeld (Joh. 12:31a). Is dat niet in strijd met een ander woord (Joh. 3:17) uit de Heilige Schrift?

Kruisdood en oordeel

De kruisdood van de Middelaar is van de grootste betekenis. Zonder dat kruis zou geen Adamskind behouden kunnen worden. Voor het leven van een zondaar is de dood van de Zoon van God noodzakelijk. Onze Dordtse vaders belijden in de Leerregels: 'Deze dood van den Zoon Gods is de enige en volmaakte offerande en genoegdoening voor de zonden; van oneindige kracht en waardigheid, overvloediglijk genoegzaam tot verzoening van de zonden der ganse wereld' (DL II, par. 3).

Maar het kruis en de dood van Christus hebben niet alleen betekenis voor de zaligheid van zondaren. De betekenis strekt zich veel verder uit: die dood spreekt over het oordeel. Zo moeten we Johannes 12 vers 31a lezen: 'Nu is het oordeel dezer wereld'. Dat lijkt in tegenspraak met Johannes 3 vers 17, waar we lezen: 'Want God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld opdat Hij de wereld veroordelen zou, maar opdat de wereld door Hem zou behouden worden'.

We haasten ons het wat uit te leggen. De kanttekening op Johannes 12 geeft de dubbele, verstrekkende betekenis goed weer: 'Dit woord oordeel wordt in de Heilige Schrift genomen somtijds in het goede voor verlossing en wederoprichting, Ps. 135:14; 140:13, somtijds in het kwade voor veroordeling of verdoemenis, Joh. 3:17; 5:24. Doch het kan hier in beide betekenissen wel genomen worden, namelijk dat nu de uitverkorenen in de ganse wereld van de macht des duivels zullen verlost en weder opgericht worden, en dat nu de bozen en ongelovigen in de wereld zullen veroordeeld en verdoemd worden' (kanttekening 37).

Door Christus te kruisigen, heeft de wereld Hem veroordeeld. Toen het geschreeuw van de Joden de lucht

vervulde met het 'Kruis Hem, kruis Hem', heeft de wereld de Zoon van God veroordeeld. Maar de betekenis van de woorden uit Johannes 12 zijn omgekeerd. Door het onschuldig veroordelen van de hoogste Profeet en Leraar, veroordeelt de wereld zichzelf. Maar er is nog iets: het kruis is ook de openbaring hoe God over de zonde oordeelt. 'Voorts wanneer in iemand een zonde zal zijn die het oordeel des doods waardig is, dat hij gedood zal worden, en gij hem aan het hout zult opgehangen hebben, zo zal zijn dode lichaam aan het hout niet overnachten, maar gij zult het zekerlijk ten zelve dage begraven; want een opgehangene is Gode een vloek', lezen we in het Oude Testament (Deut. 21:22, 23a). Aangrijpend: Jezus' kruisdood verwijst naar het oordeel van elke onbekeerde zondaar.

Kruisdood en voordeel

De wereld ligt onder het oordeel. Maar er is ook een volk op aarde dat niet meer 'van de wereld is'. Zij zijn niet meer onder het oordeel, maar delen in een wondervol geheim: de kruisdood is hun tot voordeel. Paulus schrijft: 'Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt' (Gal. 3:13). Dan krijgen de woorden uit Johannes 3 weleens glans: 'Want God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld opdat Hij de wereld veroordelen zou, maar opdat de wereld door Hem zou behouden worden'.

Naar recht zouden burgers uit die boze wereld óók veroordeeld moeten worden, maar door genade mochten ze in Jezus gaan geloven en zullen ze niet worden veroordeeld. Lezer(es), is de kruisdood van de Middelaar voor u tot oordeel of voordeel? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.